

ข้อมูลเขตพระนคร

ประวัติความเป็นมา

เขตพระนคร เดิมมีฐานะเป็น อำเภอชนะสงคราม ขึ้นกับกรมนครบาล มีที่ว่าการอำเภอตั้งอยู่ที่ถนนจักรพงษ์ ติดกับวัดชนะสงครามด้านเหนือ

ในวันที่ 15 ตุลาคม พ.ศ. 2458 ได้มีประกาศยกเลิกอำเภอชั้นในแต่เดิมและตั้งอำเภอชั้นในขึ้นใหม่ 25 อำเภอ ได้แก่ อำเภอพระราชวัง อำเภอชนะสงคราม อำเภอสำราญราษฎร์ อำเภอพาหุรัด อำเภอจักรวรรดิ อำเภอสัมพันธวงศ์ อำเภอสามแยก อำเภอป้อมปราบศัตรูพ่าย อำเภอสามยอด อำเภอนางเลิ้ง อำเภอบางขุนพรหม อำเภอสามเสน อำเภอกุสิต อำเภอพญาไท อำเภอประแจจีน อำเภอประทุมวัน อำเภอบางรัก อำเภอสาทร อำเภอบ้านทเวาย อำเภอบางพลัด อำเภออมรินทร์ อำเภอหงสาวราม อำเภอราชฤทธิ์ อำเภอบุปผาราม และอำเภอบุคคโล

ต่อมาในวันที่ 12 มีนาคม พ.ศ. 2471 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้มีการรวมพื้นที่อำเภอพาหุรัด อำเภอสำราญราษฎร์ อำเภอพระราชวัง และอำเภอชนะสงครามเป็นอำเภอเดียวกัน เรียกว่า อำเภอพระนคร ตามประกาศยุบรวมอำเภอและกิ่งอำเภอในจังหวัดพระนครและธนบุรี (ภายหลังได้ยุบอำเภอสามยอดและอำเภอบางขุนพรหมเข้ามารวมด้วย) และในปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศคณะปฏิวัติจัดระเบียบการปกครองในเขตนครหลวงใหม่ อำเภอพระนครจึงได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็น เขตพระนคร กรุงเทพมหานคร

ที่ตั้งและอาณาเขต

ตั้งอยู่บนเกาะรัตน โกสินทร์ ซึ่งเป็นบริเวณตะวันตกสุดของฝั่งพระนคร มีอาณาบริเวณติดต่อกับเขตข้างเคียง ดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับเขตดุสิต มีคลองผดุงกรุงเกษมเป็นเส้นแบ่งเขต
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับเขตป้อมปราบศัตรูพ่ายและเขตสัมพันธวงศ์ มีถนนราชดำเนินนอกและคลองรอบกรุง (คลองโอ่งอ่าง) เป็นเส้นแบ่งเขต
- ทิศใต้ ติดต่อกับเขตคลองสานและเขตธนบุรี มีแนวกึ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นแบ่งเขต
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับเขตบางกอกใหญ่ เขตบางกอกน้อย และเขตบางพลัด มีแนวกึ่งกลางแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นเส้นแบ่งเขต

การแบ่งเขตการปกครอง

เขตพระนครแบ่งเขตการปกครองย่อยออกเป็น 12 แขวง (khwaeng) ได้แก่

1. พระบรมมหาราชวัง (Phra Borom Maha Ratchawang)	7. บวรนิเวศ (Bowon Niwet)
2. วังบูรพาภิรมย์ (Wang Burapha Phirom)	8. ตลาดยอด (Talat Yot)
3. วัดราชบพิธ (Wat Ratchabophit)	9. ชนະสงคราม (Chana Songkhram)
4. สำราญราษฎร์ (Samran Rat)	10. บ้านพานถม (Ban Phan Thom)
5. ศาลเจ้าพ่อเสือ (San Chao Pho Suea)	11. บางขุนพรหม (Bang Khun Phrom)
6. เสาชิงช้า (Sao Chingcha)	12. วัดสามพระยา (Wat Sam Phraya)

สถานที่สำคัญในเขตพระนคร

ที่ทำการรัฐบาล

- ทำเนียบของกมนตรี
- กระทรวงมหาดไทย
- กระทรวงกลาโหม
- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- กระทรวงคมนาคม
- กรมข่าวทหารบก
- กรมศิลปากร
- กรมแผนที่ทหาร
- กรมสวัสดิการทหารเรือ
- กรมพระธรรมนูญ (ศาลทหารกรุงเทพมหานคร)
- กองบัญชาการกองทัพบก
- หน่วยบัญชาการรักษาดินแดน
- ศาลว่าการกรุงเทพมหานคร เลขที่ 173 ถนนดินสอ แขวงเสาชิงช้า
- ศาลฎีกา
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขที่ 1 ถนนพระอาทิตย์ แขวงพระบรมมหาราชวัง
- ธนาคารแห่งประเทศไทย

วัด มีจำนวน 24 แห่ง ได้แก่

- วัดพระศรีรัตนศาสดาราม
- วัดพระเชตุพนวิมลมังคลาราม
- วัดสุทัศนเทพวราราม
- วัดราชบพิธสถิตมหาสีมาราม
- วัดบวรนิเวศวิหาร
- วัดมกุฏกษัตริยาราม
- วัดอินทรวิหาร
- วัดใหม่อมตรส
- วัดนรนาถสุนทริการาม
- วัดเอี่ยมวรนุช
- วัดราชนัดดาราม
- วัดเทพธิดาราม
- วัดตรีทศเทพ
- วัดราชบูรณะ
- วัดมหาธาตุยุวราชรังสฤษฎิ์
- วัดมหรณพาราม (โรงเรียนประถมศึกษาแห่งแรกของไทย)
- วัดปรินายก
- วัดทิพย์วาริวิหาร
- วัดชนะสงคราม
- วัดสังเวชวิศยาราม
- วัดสามพระยา
- วัดราชประดิษฐสถิตมหาสีมาราม
- วัดบูรณศิริมาตยาราม (วัดศิริอัมมาตย์)

มัสยิด มีจำนวน 2 แห่ง ได้แก่

- มัสยิดจักรพงษ์
- มัสยิดบ้านตึกดิน

ศาลเจ้า มีจำนวน 7 แห่ง ได้แก่

- ศาลเจ้าพ่อเสือ
- ศาลเจ้าพ่อหอกลอง
- ศาลเจ้าแม่ทับทิม
- ศาลเจ้าบ้านหม้อ
- ศาลเจ้าพ่อเขาคอก
- ศาลเจ้าแม่สาวตรี
- ศาลเจ้าพ่อหนู
- ศาลเจ้าพ่อครุฑ

พระราชวังและวัง

- พระบรมมหาราชวัง
- พระราชวังบวรสถานมงคล หรือ พระบวรราชวัง
- วังบูรพาภิรมย์
- วังสราญรมย์
- วังท่าเตียน หรือ วังจักรพงษ์
- วังสะพานช้างโรงสี วังเหนือ
- วังสะพานช้างโรงสี วังใต้
- วังท่าพระ หรือ วังล่าง
- วังมะลิวัลย์
- วังบางขุนพรหม
- วังเทเวศม์
- วังสรรพศาสตร์ศุภกิจ
- วังวรดิศ
- วังวรวรรณ
- วังตราชกกุธภัณฑ์
- วังถนนพระอาทิตย์

พระบรมราชานุสาวรีย์และอนุสาวรีย์

- อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
- อุทกทาน
- อนุสาวรีย์ทหารอาสา
- อนุสาวรีย์พระบรมวงศ์เธอ กรมพระจันทบุรีนฤนาถ (หน้าที่ทำการกระทรวงพาณิชย์ แห่งเดิม)
- อนุสาวรีย์สมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท (หน้าวัดมหาธาตุฯ ๑)
- อนุสาวรีย์พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมหลวงราชบุรีดิเรกฤทธิ์ (หน้าที่ทำการกระทรวงยุติธรรม แห่งเดิม)
- อนุสาวรีย์พระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ (หน้ากระทรวงมหาดไทย)
- อนุสาวรีย์หมี (ถนนราชินี ริมนครเมืองเดิม)
- พระบรมราชานุสาวรีย์พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 3)
- พระบรมราชานุสรณ์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล (ภายในบริเวณวัดสุทัศน์ฯ ๑)
- ปฐมพระบรมราชานุสาวรีย์เฉลิมพระเกียรติ (สะพานพระพุทธยอดฟ้า)

โบราณสถานและสถานที่สำคัญต่าง ๆ

- พิพิธภัณฑ์การศึกษาแห่งชาติ โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- ป้อมพระสุเมรุ
- ป้อมมหากาฬ
- กำแพง และ ประตูพระนคร (ตรงข้ามวัดบวรนิเวศวิหาร และหลังป้อมมหากาฬ)
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร
- พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
- ศาลหลักเมือง
- โรงละครแห่งชาติ
- ศาลาเฉลิมกรุง
- อนุสรณ์สถานวีรชน 14 ตุลาคม
- สนามหลวง
- เสาชิงช้า
- สนามไชย
- สวนสราญรมย์

- คลองคูเมือง ได้แก่ คลองคูเมืองเดิม (คลองหลอดและคลองตลาด) คลองรอบกรุง (คลองบางลำพูและคลองโอ่งอ่าง) และคลองผดุงกรุงเกษม
- ทำราชวรดิฐ
- ลานพลับพลามหาเจษฎาบดินทร์
- โลหะปราสาท (วัดราชนัคคาราม)
- หอภูวนาทศนัย (ใกล้หน่วยบัญชาการกำลังสำรอง)
- ตึกกรมแบบตะวันตก เช่น หน่วยบัญชาการกำลังสำรอง อาคารริมถนนราชดำเนินกลาง ถนนหน้าพระลาน
- ประตูล้อมรั้ว (ถนนแพ่งสรรพศาสตร์)
- หอศิลป์ ถนนเจ้าฟ้า
- ศูนย์สังคีตศิลป์ ธนาคารกรุงเทพ แยกป้อมมหากาฬ
- ศาสนสถาน โบสถ์พราหมณ์
- บ้านพระอาทิตย์
- บ้านเจ้าพระยา
- บ้านมะลิวัลย์

โรงเรียน มหาวิทยาลัย และวิทยาลัยของรัฐและเอกชน

- โรงเรียนสวนกุหลาบวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มหาวิทยาลัยศิลปากร
- วิทยาลัยเพาะช่าง มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- วิทยาลัยอาชีวศึกษาเสาวภา
- วิทยาลัยนาฏศิลป์
- วิทยาลัยในวัง
- โรงเรียนพระตำหนักสวนกุหลาบ
- โรงเรียนเบญจมราชาลัย ในพระบรมราชูปถัมภ์
- โรงเรียนราชินี
- โรงเรียนวัดบวรนิเวศ
- โรงเรียนสตรีวิทยา
- โรงเรียนวัดราชบพิธ

- วิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรพาณิชย์การ
- วิทยาลัยเทคโนโลยีตั้งตรงจิตรบริหารธุรกิจ

ตลาดและศูนย์การค้า

- ตลาดปากคลองตลาด ขององค์การตลาด กระทรวงมหาดไทย
- ตลาดยอดพิมาน
- ไชน่าวิลด์
- เมก้าพลาซ่า
- บางลำพูสรรพสินค้า
- ตั้งฮั่วเส็ง
- พาหุรัดพลาซ่า
- ดิโอลด์สยาม
- ห้างไนติงเกล
- บ้านหม้อ
- เว็จนครเกษม
- คลองถม
- ตลาดบางลำพู

และมีสะพานข้ามแม่น้ำเจ้าพระยา 4 แห่ง ได้แก่

- สะพานพระราม 8 เชื่อมระหว่างเขตพระนครกับเขตบางพลัด
 - สะพานสมเด็จพระปิ่นเกล้า เชื่อมระหว่างเขตพระนครกับเขตบางกอกน้อย
 - สะพานพระพุทธยอดฟ้า เชื่อมระหว่างเขตพระนครกับเขตธนบุรี
 - สะพานพระปกเกล้า เชื่อมระหว่างเขตพระนครกับเขตธนบุรี
- และกำลังมีการก่อสร้างสถานีรถไฟฟ้า ในโครงการรถไฟฟ้ามหานคร สายเฉลิมรัชมงคล
- สถานีวังบูรพา บริเวณแยกสามยอด
 - สถานีสนามไชย ตั้งอยู่ใจกลางพื้นที่อนุรักษ์เกาะกรุงรัตนโกสินทร์ ในแนวถนนสนามไชย บริเวณวัดพระเชตุพนฯ

ข้อมูลประชากรจำแนกตามแขวง

ลำดับที่	แขวง	จำนวนหลังคาเรือน	จำนวนประชากร		
			ชาย	หญิง	รวม
1	พระบรมมหาราชวัง	1,304	2,690	1,943	4,633
2	วังบูรพาภิรมย์	5,343	6,342	5,948	12,290
3	ราชบพิธ	982	1,620	1,984	3,604
4	สำราญราษฎร์	1,135	1,856	1,819	3,675
5	ศาลเจ้าพ่อเสือ	991	1,530	2,012	3,542
6	เสาชิงช้า	710	1,197	1,367	2,564
7	บวรนิเวศ	1,637	2,490	3,267	5,757
8	ตลาดยอด	1,225	1,285	1,589	2,874
9	ชนะสงคราม	825	1,030	1,118	2,148
10	บ้านพานถม	2,029	3,312	4,311	7,623
11	บางขุนพรหม	2,104	2,610	2,560	5,170
12	วัดสามพระยา	972	1,493	1,669	3,162
	รวม	19,257	27,455	29,587	57,042

วิสัยทัศน์การพัฒนาเขตพระนคร

“เป็นนครแห่งการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์”

ยุทธศาสตร์เขตพระนคร

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ 1 ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. สนับสนุนให้มีการอนุรักษ์ สืบค้นหา พัฒนา โบราณสถานและแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนการบำรุงรักษา วัฒนธรรมท้องถิ่นโดยภาครัฐ เอกชน และประชาชน
2. เสริมสร้างให้เขตพระนครเป็นเมืองท่องเที่ยวนานาชาติ โดยอาศัยศักยภาพของศิลปวัฒนธรรม แหล่งท่องเที่ยวสำคัญและทรัพยากรอื่น ๆ ในท้องถิ่น
3. เพิ่มประสิทธิภาพและจัดให้มีการปรับปรุงภูมิทัศน์อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง
4. จัดให้มีระบบข้อมูลให้บริการด้านท่องเที่ยวโดยใช้เทคโนโลยีอันทันสมัย

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ 2 สนับสนุนให้มีแหล่งเศรษฐกิจเพื่อการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

1. ส่งเสริมและพัฒนาแหล่งเศรษฐกิจดั้งเดิม ซึ่งมีการจำหน่ายสินค้าและผลิตภัณฑ์อันมีชื่อเสียงแพร่หลายสู่มาตรฐานสากลมีความโดดเด่นและเป็นที่น่าสนใจของนักท่องเที่ยวในระดับนานาชาติ
2. สนับสนุนให้มีการสร้างเศรษฐกิจพื้นบ้านในชุมชนสืบสานสู่สากล

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ 3 สนับสนุนให้ประชาชนมีส่วนร่วม ประกอบด้วย

1. เสริมสร้างและปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนและชุมชนต่าง ๆ รู้และเห็นคุณค่าของศิลปวัฒนธรรมและแหล่งท่องเที่ยวในท้องถิ่น มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ให้ยั่งยืน
2. ส่งเสริมให้มีคุณภาพระหว่างศิลปวัฒนธรรมทั้งเก่าและใหม่ในท้องถิ่น

ข้อมูลอ้างอิง

<http://www.bangkok.go.th/pranakorn/index>